

SUBJEKTYVIAI VERTINAMOS FIZINĖS SVEIKATOS SĄSAJOS SU PRIKLAUSOMYBĘ SUKELIANČIŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMU

Darbo autoriai. Gratas ŠEPETYS, Martynas MASOLAS, Artiomus ŠIRVYS (V kursas).

Darbo vadovė. Doc. dr. Laura NEDZINSKIENĖ, VU MF BMI Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedra.

Darbo tikslas. Nustatyti subjektyviai vertinamos fizinės sveikatos sąsajas su priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimu.

Darbo metodika. 2021 m. vykdyta anoniminė savanoriška apklausa, kurios metu apklausti 1255 įvairaus amžiaus (16 – 72 metų) Lietuvos gyventojai. 22 proc. respondentų yra vyrai, 78 proc. – moterys. Įvertinti priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimą naudota Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto sukurtas ir validizuotas klausimynas. Subjektyviai suvokiama fizinė sveikata vertinta pagal dalį „36-Item Short Form Survey“ klausimyno. Duomenys apdoroti SPSS 23.00 *Version* programa. Rezultatų skirtumo tarp grupių statistinis reikšmingumas nustatytas naudojant (χ^2) testą, duomenų skirtumas laikytas statistiškai reikšmingu, kai $p < 0,05$.

Rezultatai. Skaiciavimai parodė, kad rūko 25,18 proc. respondentų. Vyrų rūko daugiau nei moterų (30,22 ir 23,75 proc. atitinkamai). Subjektyvus savo fizinės sveikatos vertinimas reikšmingai skiriasi tarp rūkančių ir nerūkančių respondentų ($p = 0,048$). Lyginant su nerūkančiais, rūkantys respondentai savo fizinę sveikatą vertina prasčiau. Iš savo sveikatą „puikiai“ įvertinusių rūkančių buvo 19,05 proc., o įvertinusių „prastai“ rūkė net 30,56 proc. Be to, rūkymas ir vyno vartojimas sietinas su aukštesnio intensyvumo skausmu per pastarąsias 4 savaites ($p = 0,015$ ir $0,033$ atitinkamai). Nerūkantys respondentai dažniau nejaučia jokių (34,29 proc.) ir itin retai jaučia labai sunkius skausmus (0,21 proc.). Kita vertus, beveik trečdalis rūkančių respondentų (28,48 proc.) jaučia labai silpnus skausmus, palyginus su nerūkančiais (0,21 proc.), daugiau rūkančių išsako jaučią labai sunkius skausmus (1,27 proc.). Skausmo intensyvumas per pastarąsias 4 savaites reikšmingai skyrėsi tarp vyną vartojančių ar jo nevartojančių respondentų ($p = 0,033$). Dauguma respondentų, kurie paskutiniaisiais metais vyno nevartojo, nejautė jokių skausmų per pastarąsias 4 savaites (37,50 proc.), taip pat gerokai rečiau jautė labai silpnus (19,53 proc.) ir vidutinio intensyvumo (20,31 proc.) skausmus nei kiekvieną savaitę vyną vartojusių respondentų grupė (27,01, 32,76 ir 22,99 proc. atitinkamai). Skausmo intensyvumas per pastarąsias 4 savaites reikšmingai nesiskyrė tarp alų, stipriuosius gėrimus, alkoholinius surogatus vartojančių respondentų grupių ($p > 0,05$).

Išvados. Gauti tyrimo rezultatai nurodo, kad didžiausią įtaką subjektyviam savo fizinės sveikatos vertinimui turi rūkymas. Rūkantis arba reguliariai vyną vartojantis asmenys taip pat dažniau jaučia skausmus.

Raktažodžiai. Subjektyvus vertinimas; fizinė sveikata; priklausomybę sukeliančios medžiagos.